

యక్షదండ

పి.ఓమలక్ష్మి

మాంగల్యం తంతునా... అని వ్రాసినా...
హితుల గోల... మా జాతికి
తెలుగులు అంటూ ఇంకో వైపును వి
కాకాభిజంఠిల కోలాహలం... చాలీ
తాంబి కటవాలూ అనేసి పెూరగా
పాదేమన్న స్వీకరు మోత... ఇంకి
వరి పెళ్ళి చిట్టితల్లి పెళ్ళి.

చిట్టితల్లి ఉత్త పల్లెటూరమ్మా
వేటి అధునిక అమ్మాయిలాగ చీరకట్టం
కూడా చేతరాదు... పెళ్ళిగా 'కట్టం
వచ్చుకోని పురుషుడు వస్తే వచ్చాడు,
తొసోత పెళ్ళివద్దూ, పెటాకులూ వసు
అతే అధునిక 'మనస్సు'న్న అమ్మాయి
కారు పరిగా అదే కారణంచేతే కట్టె
వచ్చుకి మూడు మైళ్ళదూరంలో ఇంకా
తుండగానే ఆ విల్లకి పెళ్ళి, దిక్కులు
విక్రమిల్లెలాగ ఫెళ్ళున జరిగిపోతోంది.

అన్నట్టు పెళ్ళికొడుకు మాటలొక్క
ణంగా ఇరవైవేలు పుచ్చుకుంటున్నాడు.
చిట్టి అన్నదమ్ములు, ఒకడు భిలయ్
లోమా ఒకడు రూరేలాలోనూ ఒంజ
వీక్షి, ఒకడు బొంబేలోనూ, ఒకడు కల్
కటాలోనూ డాక్టర్లు కాబట్టి ఇరవైవేలకి
అంత ఆయాసపడలేదు. ఆయాసపడవల
వీచడలా చిట్టితల్లి. కాని ఆ అమ్మాయికు
రాలు కాస్తన్నా చదువుకోలేదు. అదై
వవలూ, ముప్పి వత్రికలూ, (ప్రొఫెసరు
వాళ్ళవడుక్కుని) తెంపరరీతెంతుంటాని
క్తుంటు నినీమాలూ ఇన్నాళ్ళూ కాలక్షే
పాలు కనీసం మెట్రిక్కేనా పాస్తేంటే
పెళ్ళి కొడుకు ఒట్టి పుణ్యానికింత బుప్పు
గుంజుతున్నందుకు 'అభిమానం'. అడ్డు
వచ్చునేమా - ఏమో? - పెళ్ళికొడుకు
తుండరావులో మనం భరించలేనిది

నుగుణం ఏమిటంటే తాను కట్టుం పుచ్చు
కున్నట్టు లోకానికి తెలియకూడదట!
చిత్రాతి చిత్రం. తెలిసిన నలుగురి కడుపు
లోనూ ఈ 'రహస్యం' యావజీవ కారా
గార శిక్ష ననుభవించాలన్నమాట!
పెళ్ళికుమార్డి ఎదురుగా తలలాడిం
చేసినా, పె. కూ. జెమాజెటీలాటి అన్న
య్యలు వంటింట్లో కొచ్చి విస్తుపోయాడు.
'మా అమ్మాయిని కట్టుం పుచ్చుకోకుండా
చేసుకున్నాడు' అనే గొప్ప సంగతలా
వుంచంది. కనీసం 'ఇరవైవేలిచ్చి మనంగా
పెళ్ళి చేశాం' అనే గొప్పయినా మిగి
ల్చాడు కాడే! ఇలాటి ధూర్జుణ్ణి చేసు
కుని గారాల చిట్టితల్లి సుఖపడి ఏడు
స్తుందా? - ఇదికాదంటే ఇంతకంటే
పునమైన సమ్మంధం వచ్చి చస్తుందా అని
యోచించారు. కట్టుం వూసె త్తని
సంస్కార కుటుంబమది.

'ఏవే అమ్మదూ! ఇరవైవేలు కట్టుం
దొంగతనంగా కావాలట అతడికి? -
చేసుకుంటావా? -' సందేహంగా అడి
గాడు ఒకన్న.

'ఫో అన్నయ్యా!' పెళ్ళి వూసెత్త
గానే పట్టుం అమ్మాయిలాగ గులాబీలు
పూసే కర్మమేం - పల్లెటూరి అమ్మాయి
అనిపించుకుండుకు ఎర్రమందారాలే
అయిపోయాయ్ బుగ్గలు.

'ఇదిగో ఫోటో తెచ్చాం
చూస్తావా? -'

'అన్నయ్యా! ఈసారడిగావంటే
నూతిలో పడతా...' అని అమ్మదగ్గరకి
వరుగు తీసింది.

'అయ్యా చిట్టితల్లి! మా డిగ్రీలు మా
పుద్యోగాలు సంపాదించుకుని వెదు

క్కునే అరాటంలోపడి నీకు 'చదువు'
చెప్పించడమన్నా చేశాంకామే' అని
లోలోపల ఆవేదన పడ్డారు.

అయితే ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయాని
కొచ్చారు. సుంద్రరావుతో ముడిపెట్టె
య్యాలి! ఎంతైనా డిగ్రీ చదువులు చదివి
నబ్బాయి. పట్టణవాసి. విశాఖలోనో
వైజాగులోనో, బెజవాళ్ళోనో విజయ
వాడలోనో, బందరులోనో మచిలీపట్నం
లోనో డబ్బొచ్చే వనే చేస్తున్నాడు మరి.
వాళ్ళవాళ్ళు ఒప్పుకోడమే చాలాబ్బలు!
చిట్టితల్లి చాయ మధ్యస్థంగా ఉన్నదని
వాళ్ళవాళ్ళు మధ్యస్థంగానే సాతికవేలు
కట్టుమడిగారు. మొదట వంకాయల
బేరేమూ, విమ్మట చేవల బజారూ
అయ్యాక ఇరవైవేలకి దిగారు. 'మరికాస్త
నలువుండకూడదూ విల్ల! లక్షలాగేద్దుం!
తండ్రీ నలుపేగాని తల్లి గొప్ప తెలుపై
పోవటంనించి ఈ విల్ల నలువపడానికి
అవకాశం పోయింది! అని విసుక్కుని
నిట్టూర్చారు వాళ్ళవాళ్ళు.

చిట్టి తల్లి పెళ్ళి వీటలమీద ఎంత
తలొంచుకుని కూచున్నా, పెళ్ళికొడుకు
చేతులూ కాళ్ళూ కనబడాయి. చిట్టి
సంగతేమోగాని - మనలోమాట కాకికి
రెండుపెట్టి గుణించవచ్చును. అంత
నలుపు సుంద్రరావు. వధుకట్టుమనేడుంటే
అర్థలక్ష లాగ గలుగును చిట్టి.

ఎవరేమనుకున్నా పెళ్ళిమాత్రం అయిపో
యింది. అధునికపద్ధతిలో పెళ్ళికుమారు
నితో వెంటనే పట్టానికి ప్రయాణ
ముహూరం పెట్టాడ. తల్లి కూతుళ్ళూ,
అన్నదమ్ములూ చెల్లెలూ కొంప మునిగి
నట్టు ఏడవడం చూస్తే ఒళ్ళు జలదరిం

చింది నుండ్రావుకి. ఏమిటా మోటుతం అనుకుని ఓరగా చిట్టికేసి చూసి మరిత అసహ్యపడ్డాడు. చిట్టిచెవులకి జూకా బ అడుతున్నాయి. వీళ్ళంతాచేరి నా గొంతు కోకారు. ఒక నాజూకూ లేదు ఏకా లేదు. దీన్నేలాగ మేకప్ చేయటం పట్ట వాసపు అమ్మాయిలా? బావుడమని పడ వడం మాత్రం తెలుసులాగుంది.

మద్దిపావీడి, పాపిడిబొట్టు, నాగరం, జూకాలూ మోటుగావున్న 'నెక్కిలేను' జడగంటల జడా, జరిముద్ద చీరె— పెర్ బొట్టు, వలిమేసుకున్న కాటికా, బెదురు చూపులూ, బిగుతు జూకెట్టు, దజనేసి గాజులమద్దిన ఫేసనని ఒక వోచీ-ఇవన్నీ చాలినాయికావు నలకరీరానికి పనులు పూత, పాదాలకి డట్టంగా పారా ముద్రలు గీతలు. మళ్ళా ఫాషన్ కడు ఖరీదైన జిగిజిగి జోక్లును.

నుండ్రావుకి ఊపిరాడింది కాదు. అలోచనలు అగిపోతే బాగుండుననిపించింది. నిద్రమాత్రలు మిగుదామను కున్నాడు. సాధారణంగా చదువున్న వారు నేడు చదువుకున్న అమ్మాయిల్నే కోరుతున్నారు. పెళ్ళి చేసుకుంటున్నారు. ఈ వచ్చి పల్లెటూరు మొద్దును ఎలా దారికి తీసుకురావాలి? దీనికి బాగా తర్కీదు యిచ్చాకగానీ స్నేహితుల కంట పడనీయరాదు అని ఒక నిశ్చయానికి వచ్చినాక కొంచం ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు అతను.

ఫేషన్ దగ్గరో బస్సు దిగినప్పటికి నుండ్రావు సీమితపడ్డాడు, కాని చిట్టి తలికి మహా గాభరాగావుంది. పుట్టింది మొదలుగా ఎద్దుబండి ఎక్కింది, బస్సును తరచుగానూ, విమానాన్ని అరుదుగానూ చూచింది. పెళ్ళి ప్రయాణాలన్నా క్రైయిన్ లో చేయలేదు, ఇద్దరన్నలకి

పెళ్ళినంబంధాలు కుదిరాయ్ గాని (కట్టుం పుచ్చుకోడంలేదు) కాలేదింకా.

రైలునుచూసి భూతాన్ని చూసినట్టు భయపడింది. గూడెల్లో ఆవేదన బయలు దేరింది ఆ అమ్మాయికి. పెళ్ళికోడకును చూస్తే ఒకవిమ్రేన మంట బయల్దేర్తంది గుండెల్లోంచి. ఆ మంటకి కారణం—కట్టుం పుచ్చుకున్నాడు. అన్నదేనని చిట్టి ఎలా పోల్చుకుంటుంది?— ఉత్త జ్ఞానురాలు, పల్లెటూరమ్మాయి.

ఏవో లోపలోవలే అనుకుంటోంది. 'అన్నాయ్ పేషర్' చదివేవాడు. రైలు రైలు, బస్సు బస్సు గుడ్డుకుంటా యంట! వేలు వేలు జనం చస్తారంట! భయంతో కంపించింది వొళ్ళు. ఇలాంటి వార్తలు పొద్దున్న పదిగంటలకొచ్చే చందాకట్ట పేషర్ లోంచి చదివి వినిపించే వాడు వాళ్ళ పెద్దన్నయ్య. వీధిబళ్లోనే స్కూలు ఫైనల్ చదివేసిన (నాలుగు

Phone : 3692

Grams : KAGHAZ

PLEASE CONTACT

NADELLA SURAIHAH & CO.,

Samarangam Chowk, VIJAYAWADA-1

FOR

ANY VARIETY OF QUALITY PAPERS and BOARDS

OF

THE SIRPUR PAPER MILLS LTD.,
Sirpur Kaghaznagar (A. P)

ORIENT PAPER MILLS LTD.,
Brajhajnagar (Orissa)

ORIENT PAPER MILLS LTD.,
Amlai (M. P)

కాకుండా అడిగింది మరీ అపూర్వం) కలిసి
 ఇలాంటి విచిత్రవార్తలు తెలుగుపేజీలో
 అత్యవసరం చూపేది. నవలలో వర్ణనలు
 తప్ప విగ్రహాల బోధవడేవి బాగానే.

అటు తెలుగు గడిచేసరికి సుందర్రావు
 తేజాశంకరుని దారికి తీసుకొచ్చాడు
 చిట్టి తాట బంగారు నగలు మూల
 కరణియించాడు. వీర్వాలో పెట్టేసింది
 చిట్టి కాకాల స్థానాన్ని రింగులు అక్ర
 మించుకున్నాయి. నాగరం చెరిపించి వరు
 నుకు చెటలాంటి లోలాకులు కొన్నాడు.
 తాట వెక్ లెన్ నాజుగా మారింది.
 ముక్కలగాజులు, తెలరాళ్ళ దండలు,
 తీర్చి చీ, ఎత్తుమడమల జోకూ అన్ని
 తప్పాయి. అనక ముప్పల సాంజువాలు
 అనిపారేయమని మళ్ళీ కాస్త అలోచిం
 చాడు సుందర్రావు.

వంగి కొక్కెం తీసున్నది బాధగా
 చిట్టకలి.

“అడవి ఉండనీవే— ఇప్పుడు మళ్ళీ ఆ
 తోచుకొన్నట్టున్నది!” అని తీక్షణంగా
 చూచి వ సుందర్రావుని గుడ్లప్పగించి
 చూపింది చిట్టి.

సావిత్రిలేని తలకట్టు, చెవులకు
 కమ్మలందులు రెమ్మలూ, ముక్కుపైక
 లేని ముక్కు, చిన్న నామంలాంటి తిలకం,
 ఇటోపెన్సిల్ చేసిన ఆ కర్ణాంత నను
 జాలు, బజారు బ్రాసరీస్, చిత్రలేఖన
 కలింగునా నీవ్ లెస్ బ్లాజూ, వీటన్నింట
 తో గమ్మత్తుగా వుంది చిట్టి. మెట్టని
 కలెక్టర్ చీరె, లంగాలేను కనిపించేగా
 తోచాలు కాకకూ కట్టుకని, ప్రావీల్లు
 మా వెనుకని నడవడ, చేతకాక నను
 ముంతు అదో గమ్మత్తు. వాళ్ళమ్మగని
 తూప్తే— ‘మహాలక్ష్మిలాటి పిల్ల మహా
 మూరిలా అయింది’ అని విద్దుకేసా
 గాని, సుందర్రావు పెళ్ళాన్ని పప్పు
 రెక్కంగా చూస్తున్నాడు. అయితే సహజ
 పితంగా రావల్సిన స్థయిలూ గతూ
 వచ్చిడికాయి కావు చిట్టితలికి. అంటే
 స్థయిల్ గా నడవడం, స్థయిల్ గా చూడం,
 స్థయిల్ గా పెదవి కొయిక్కోడం లాటివి.
 సారం మడమలు నేలకి దబ్బు దబ్బు న
 కొడుకూ నడిపే అదో అందం. తల
 యొత్తి-తర్వాక కన్నులెత్తిమాస్తే అదొక
 వింక సాగపట!

ఇక వలెటూరి మందకొడితనం ఎలా
 వదిలించేది. దిక్కుతోచింది కాదు ఒక
 పట్టణ అతనికి. పురుషుల మధ్యకెప్పుడూ
 రాదు చిట్టి, ఎదురుపడడు. వరసకి అన్న
 లైనవాళ్ళకూడా ‘వార’న నిలబడి
 సమాధానాలిస్తుంది. ఇక వరాయి మగా
 ళ్ళతో మాట్లాడమా! సరే—

అంచేత ముందుగా పూజలూ పున
 స్కారాలు కాస్త తగ్గించమన్నాడు. ఆ
 వెనక మానెయ్యమన్నాడు కూడా.

చిక్క మొగం పెట్టింది చిట్టి. ‘నోములు
 నోచుకోవద్దా!’ అంది నీరసంగా.

‘నీ నోములే నా కొంప తీశాయి.
 నీమ్మ నామెడకి కట్టాయి’ అనుకున్నాడు
 లోపలోపల. ‘ఏ నోములూ వద్దు, ఏ
 శ్రావణ మంగళ శుక్రవారాలూవద్దు, ఏ
 కార్తిక మార్గశిర మాసాలూ వద్దు, వర
 లక్ష్మి మంగళ గౌరీ, వ్రా లొద్దూ, శని
 వార సోంవారోవవాసాలొద్దు’ అన్నట్టు
 గానే చెప్పేశాడు.

‘మా యింట్లో మొదట్నుంచీ శని
 వారం చేస్తున్నాం మానేస్తే అపచారం
 కాదా?’ అమాయకంగా అన్నది.

‘జవాబులు చెప్పడం మానెయ్యి!
 దేవుడేవీటి? ఏడి ఆ దేవుడు? దెయ్యం
 లేనప్పుడు దేవుడూ లేనట్టే—’ అతని
 మాటల్లో గొప్ప తిరస్కారం.

‘మా పొరుగింటి మామ్మ గారికి
 దొడ్డో దెయ్యం కనబడిందట ఒకనాడు—’

‘తగలడమను. నువ్వు “దేవుడ”ంటే
 మాత్రం పీల్లేదు.’

చిట్టికి ఎవరో అంతరంగంలో చెప్పు
 న్నట్టుపించింది,

‘ఈ పూజలూ పురాణాలూ నేడు
 గాడిదగుడ్డూ కంకరసానులూ నమ్మా!
 అవన్నీ ఇప్పుడు సింగినాదాలవ్వడూ!
 నీ మొగుడే నీ దేవుడనకో, దేవుడూ
 దెయ్యం అన్నీ నీ మొగుడు లోనే
 వున్నాయి. దెయ్యమంటే కట్టుందెయ్యం.’

దేవుణ్ణి ఎత్తిపెట్టేసి - చెట్లమీదా

**HEARTY
DIWALI
GREETINGS**

To
All our
Customers &
Patrons

**SWATANTRA ART
PRINTERS**

Machavaram P. O.,
VIJAYAWADA - 4

Phone : 4336

అకాశంమీదా చూడటం మొదలు పెట్టింది దేవుణ్ణి. మనసులోనే పూజలు సరిపెట్టేది.

ఒకరోజు - వరాయి పురుషుల మధ్యకి రాను అంటూ కంట తడిపెట్టుకుంది. సుందర్రావు అగ్నిహోత్రుడైపోయాడు 'ఎలా రావో చూస్తాను. నీకిన్ని సోకులు నేర్పింది నా పెళ్ళామని చెప్పకుండు కేగా - నేనిన్ని తిప్పలూ వడింది నవ నాగరికంగా కనవడేండుకేగా-' అంటూ బరబర లాక్కువెళ్లిపోయాడు వీధిలోకి ఆవిణ్ణి.

చిట్టితల్లి అదే మొదటిసారి పట్టుం కలయ చూడడం; పెద్ద పెద్ద భవనాలూ, ఓ యబ్బు తిరణాల కాదు గదా యింత జనం! ప్రపంచకంలో యిన్ని కార్లుంటాయా?

ఆ మహారోడ్డు చూస్తూ నివ్వెర పోయింది. వాళ్ళ ఊళ్లో పంటకాలవకీ, కంకర రోడ్డుకీ ఆటే తేడా వుండదు. బురదబురద, చెత్త చెత్త చండాలమూను. ఇక్కడకూడా వగైరా వగైరా ఉన్నాగాని ఓటి కళ్ళబడటంలేదు. అంతా కొత్తలోకం తెల్లని బట్టలో మలెపువ్వులాంటి మనుషులు! రంగు చీరలో సీతాకోక చిలుకలు అడవాళ్ళు. అన్నడు కాస్త ఫరవాలేదు అన్నట్టు తనచీర చూసుకుంది. అలా చూసుకున్నాక, మామూలుగా తలెత్తి అయోమయంలో పడిపోయింది. కళ్ళు చీకట్లు కమ్మాయి. తన ముందర సుందర్రావు లేడు. ఒళ్ళంతా చెమటలు కారి పోగా కంగారు కంగారెత్తిపోయి ఏడవ బోయింది.

రోడ్డు దాటేసిన సుందర్రావుకి ఒళ్ళు మండిపోతోంది. ఈ పరాకు సుందరిని చూస్తుంటే! సుందర్రావు కనబడ్డాడు. జానపద సినిమాలో హీరోయిన్ లాగా కెవ్వన అరిచి పరిగెడుతూ నడిరోడ్డున చిక్కుకుంది ఆ అమ్మాయి. ఎదురుగా భూతంలాగ లారీ, దానివెనక బస్సు, అటూ యటూ కారుల జోరులు, వెనక్కి తప్పుకుందామంటే రికార్డులు, ప్రక్క ప్రక్కనే పైకిల్లు. అంతా పద్మవ్యూహం లాగున్నది. తనపని సరి అయిపోయింది. రేపు ప్రొద్దున్న పెద్దన్నయ్య చదివే

ఒకరోజు 'విన్ను లారీ కింద ఒక పడుచుపిల్ల' అనుకుంటూ కళ్ళు ఏళ్ళు తిరగా మసకమసక అయిపోయిన ప్రపంచం మధ్యక విలబడిపోయింది. కాళ్ళి ఏమీ జరగలేదు. చిట్టి అపరిచితుని మంద్రావు దగ్గరికి వెళ్ళుకున్నా కాళ్ళు స్వాధీనం లోకి వచ్చాయికావు. ఒకే పని ఒణుకుతున్నాయి. గుండె తాళిపోయినట్టు దడదడ మంటూ ఏ. 'సోదా తాగుతాను, పింజోయ్!'

'ఏ మొహం సోదా యే టి! ఐస్ క్రీమ్ కావా టి! అద్దాలు నిండివున్న ఆ సోదా గదిని విస్తుపోతూ చూస్తున్నది చిట్టి:

'హల్లో నుంద్రావ్!' చిట్టి ఉలిక్కి పడ్డది. తూతూ అవిజాకెట్లో వూసుకుంది

'ఏవిటోయ్ నుంద్రావ్ ఏ టి విశేషాలు?' అన్నాడు అపరిచితుడు (చిట్టికి) చూసే చూ నట్టు ఆ పిల్లను గమనిస్తూ.

'అ ఏమంటాయ్! ఇది నా వైఫ్—'

అతనికి ఏదై ఉంటుంది వయస్సు. పరికించాడు,

'మజా! ఇదిగో ఈయన నా స్నేహితులు!' పరిచయం చేశాడు, 'గాడ్ టు మీకో యూ' అని తియ్యగా వెళ్ళుగా పరికింది సుజా.

'అలా బాగా చదువుకున్నారా మీ శ్రీమతి?—' తెలుగుపరిచయానికి ఇంగ్లీషు అపరిచితు అనుకుంటూ అన్నాడాయన.

'అలా ఏదో! అన్నట్టు మీ సమస్యని కథలు రాస్తున్నారా?—' నసిగేసి మాట మార్చాడు నుందర్.

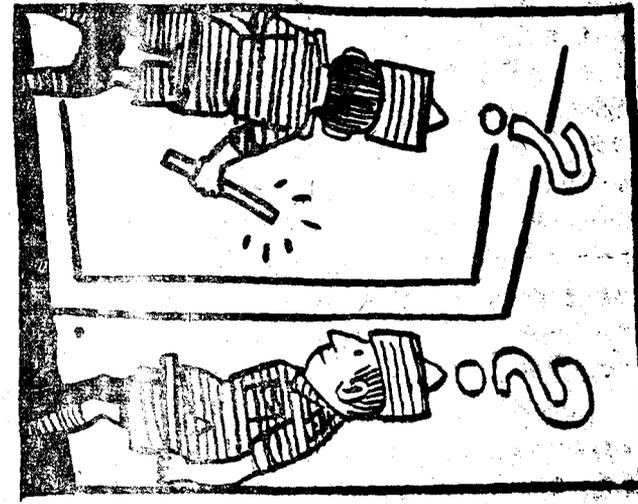
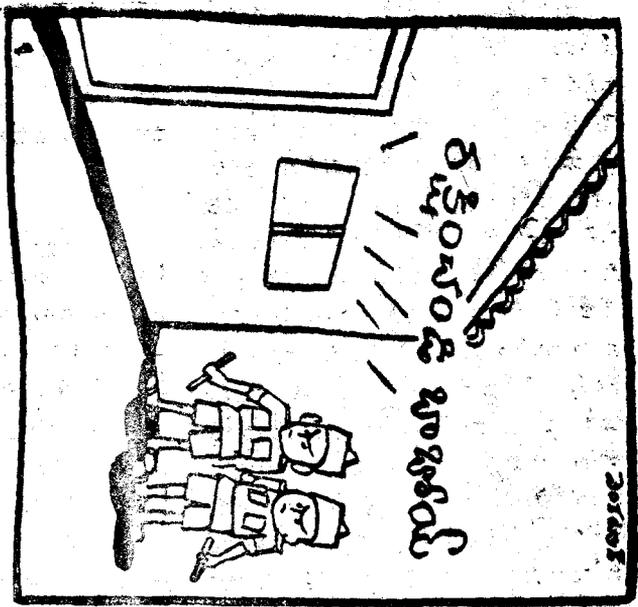
చిట్టి సుజాగా మళ్ళీ మారాలే మోసని ప్రాణాలు గుప్పిటవట్టుకుంది. కథలు రాసే మనిషి బట్టి ఆదరా బాదరా వెళ్ళిపోయాడు.

'హమ్మయ్య' అనుకుని ఇవ లపడ్డా రిద్దరూ.

*

ఒకరోజు అర్ధంముందు నిలబడి జెడ అలుకుతుంది చిట్టి. వారా విడిగా వచ్చిన నుంద్రావు ఆవిడ జడకి రిక్కిను ముక్క వేసుకోనిచ్చాడు. కొసలు కుచ్చు లాచేసి అక్కడో వింతఅభరణాన్ని డిప్లెట్ చేశాడు.

అ ఊళ్ళో బీచీవున్నది కాబట్టి, పైరు వెళదామన్నాడు నుంద్రావు. 'అమ్మో నేనురాను' అనడం చిట్టి మానెసి కొద్ది రోజులెంది మరి. దైవ్యంగా ఊళ్ళి కెళ్ళాడుకాని తిరుగు ముఖంలోనే జరిగిందిగమ్మర్లు.

మహారాజు పేటవైపునుంచి నడుచు కుంటూ కొంతదూరం వచ్చి బస్సుస్టాపు దగ్గర నిలబడ్డారు బస్సుకోశం. ఇంతలో పెద్ద బస్సు కటోచ్చింది. ఇంకా ప్రాథమికం నీడు కాలేదేమో—అందులో జనం క్రీక్కిరిసి వున్నారు. ఎలాగో సర్దుకుని నిలబడి వెళ్ళిపోదామనుకున్నాడు సుందరం. 'ఎక్క ఎక్క' అని తొందర చేశాడు అదిదని. చిట్టి ఎక్కిందెలాగో. కాని మరుక్షణంలో గుండె బేజారెత్తి కళ్ళు చీకట్లుకమ్మేకాయి. ఈ బస్సుకి మరీ హైద్రాబాద్ స్టేయిల్. సుందర్రావు కాలు పెడుతూండగానే కదిలిపోయింది. ముంచేస్తాడు సుందర్రావు? ఈ మధ్య జావెక్కి, బస్సులోకి చురగా వెళ్ళలేక పోయాడు. చిట్టి కెవ్వన కేక వెయ్యడంతో శ్రేణులువడ్డాయి బస్సుకి. కాని శ్రేణు వడేదాకా ఎక్కడ? చిట్టి గెంతేసింది వుట్ పాతీమిడికి. 'అయి పోయింది. చచ్చిపోయింది తను. రేపు పేషెంట్ ఇంత త పెద్దఅక్షరాలు పడతాయి— పట్టణవాసం మెట్టిన పల్లెటూరమ్మాయి ప్రమాదవశాత్తూ నడిరోడ్డు మీద చచ్చిపోయింది' అనుకుంటూ చచ్చిపోకుండానే యెడ్డుకుంటున్నది. సందించినాయి నిలబడ్డ చిట్టిని— లాక్కు వెళ్ళిపోయాడు సుందర్రావు.

ఇదివరకు బజార్ నడవడం తనవల కాదని యెడ్చి సుందర్రావుదగ్గర మొత్తు కుట్టు చిట్టి ఇప్పుడు బస్సులో వెళ్ళడానికి కూడా గట్టి అభ్యంతరం చెప్పడం మొదలెట్టింది. యేమాట కామాటే చెప్పకోవాలి, ఈ మధ్యని భాగ్యమాటని మన్నించడం కొద్దిగా నేర్చుకున్నాడు సుందర్రావు. అయితే తన పిచ్చివాల కథలో అతనిచ్చే 'గౌరవానికి చెప్ప చెప్పిలు తోలించుకుంటూంది చిట్టి' రిక్టలో మొగుడివక్కన కూచుని ప్రయాణిస్తున్న చిట్టికి సింహాచలం సంపెంగపూల కట్టలు కంటబడ్డాయి. వుప్పులాంటి మన సాయ ఇడదానికి.

'వుప్పులు కొనుక్కుంటానే?' అంది సంపెంగపూ.
'నవ్వు చిటిలో వుట్టాలింది' అని చిదరించుకున్నాడు. పూలమనుమీద బూటుకాళ్ళలో నడిచేశాడు. వుప్పుల్ని

పేమించనివాళ్ళు మనుషులుకారు. దబ్బుని ప్రేమించేవాళ్ళు మనుషులుకారు. అవిరెందూ చేసే సుందర్రావు ఎవరో? మనసులేని మరబొమ్మా?

*

వికాలమైన ఆ పట్టుంలో చిట్టి ఆధునికతను అలవరచుకుందిగాని, దాన్ని మనసుకి మప్పలేపోయింది.

అనుక్షణం ఆమె గుండె స్పందిస్తూనే వుంటున్నది చిత్రంగా.

ఒక వింత, ఒక అద్భుతం ఏ క్షణాన అయినా జరిగిపోవచ్చు అన్నట్టు చిట్టికళ్ళు దిక్కులు చూస్తుంటాయి.

బస్సులో ఉన్నంతసేపూ అది దేనికోదానికి గుడ్డుకోక తప్పదు అనుకునేది గమ్యం చేరిపోగానే ఏమీ అనిపించేది కాదు. అంతస్థలమీద అంతస్థులున్న హోటల్లో కెడితే ఆ అంతస్థులు ఉన్నట్టుండి కింద ఉన్నవాళ్ళమీద కూలిపోతాయి ఒక అద్భుతక్షణంలో అని ఎదురుచూస్తున్నట్టు నిలిచేది. కాని ఏం జరిగేది కాదు. వీచిలో కూచుండగా సముద్రం పొంగి అందర్ని ముంచేస్తే? కాని కూచున్నంతసేపు కెరటాలు వాదాలతో ఆడుకుని వెళ్ళిపోయేవేగాని ముంచేసేవి కావు. వెన్నెల్లో దాబామీద కూచుని కబుర్రాడుకుంటుండగా గొట్టాం పటుకు పైకెక్కిన దొంగ చురకత్తి చూపించి జడిపించి నగలు మూటట్టుకుని అల్లకల్లోలం చేస్తాడు. యెడుపులు మొత్తుకోళ్ళూ, పోలీసులు.

ఏమిటా పరధ్యానం అని సుందర్రావు మందలించాలి! చిట్టి ఈ లోకంలో పదాలి.

వండుగ రేపనంగా పాపింగుకి బయలుదేరారు.

దుకాణాలు, వాటి మిరిమిట్టు చూసుకుంటూ సుందర్రావు అడుగులో అడుగు వేస్తున్నది చిట్టి. ఇంతలో ఎవరో చిట్టి చేసిన లాగి నొక్కి వదిలివేయడం జరిగింది. కెవ్వన కేక వేయబోయి గొంతుక నొక్కుకుంది. భీతహరితక్షణం అయి వెనక్కి చూసింది. ఎర్రని మొహానికి నల్లటిగడ్డం అమరిన నలభైయేళ్ళ సూటూ బూటూ మనిషి ఇంకా కన్ను కొడుతూనే

వున్నాడు. వాడిని తిడుతూ ముందుకు సుందర్రావు దగ్గరకి పరిగెత్తింది చిట్టి. ఒళ్ళకంపరమెత్తుతుండగా జరిగిందిచెప్పింది అతనితో. సుందర్రావు తేలిగ్గా నవ్వెసి— 'మరి పక్కంఅంటే మజాకానా?' అన్నాడు. యిదరూ ముడకుసాగారు. కారులు పూసుకుని వెళ్ళి దుమ్మకళ్ళల్లో పడేస్తున్నాయి. మనుషులు రాసుకుంటూ వెళ్ళున్నారు. అమాయకులలే. ఇవాళ పెద్ద అద్భుతం జరగవలసిందికదా అనుకుంది చిట్టి. ఏమో ఇప్పుడు జరక్కూడదా?— ఎవడైనా కారుగోకి తనని చెయి వుచ్చుకులాగేసి స్పీడెక్కించేస్తే? సుందర్రావు ఎంత అరచినా లాభం వుండదు. జనం నెత్తిమీదనుంచి ఇనుక వేసినారాలదు.

సుందర్రావు చెయ్యిపట్టుకు నడుద్దా మనుకుంది. కానీ 'మరీ వాపవైపోతున్నావు' అని విదిలించికొడితే?—

*

చిట్టి ఊహించిన అద్భుత సఃఘటన, వహావిశేషం విచిత్ర ఉదంతం ఇంతవరకు జరగనేలేదు. అయినా చిట్టి అలాంటిదాని కోసం ఎదురుచూడటం మానలేదు. ఎందుకో అంత నమ్మకం పట్టుకుంది చిట్టికి తను వుట్టింది ఏదో ఒక గొప్ప వండరేని ఎడర్కిదానికే. అది ఎప్పుడు జరుగుతుంది చెప్పా?

కొన్ని నెలలు జరిగినా, అద్భుత విశేషాలేవీ జరగలేదుగాని, చిట్టి నమ్మకం కూడా పోలేదు.

ఒకరోజు ఏమెందంటే సుందర్రావు కొత్త చుట్టాన్ని వెంటేసుకొచ్చాడు. అతను సుందర్రావుకేమీ తీసిపోడు నలుపులో. కాని చాలా పొడవుగా వున్నాడు మనిషి. పెళ్ళి కావలసిన కుర్రవాడు. చిట్టిని 'ఒకనగారు' అంటూ పిలిచాడు. గాభరాపడింది చిట్టి మొదట. తర్వాత సుందర్రావు కళ్ళెరజేస్తాడని తమాయించుకుంది.

కబుర్రతో ఈ ఊళ్ళో పెళ్ళిచూపులు చూసుకుండుకు వచ్చేడు సూర్యారావు అని తెలుసుకోగలిగింది చిట్టి. సకల ఏర్పాట్లూ జరిగినాయ్. సూర్యారావుని తీసుకుని సుందర్రావు అతగాని జీవన

పాపానికి బయల్దేరారు పెళ్ళివారి చికి. పిల్లలు మాత్రా మార్యారావుకన్న చిట్టి అమ్మకంటేపోయింది. నే న్నంకడవానిను కూర్చి వట్టువాసపు పిల్లయినా అవాసనే తేటటు ముప్పాబయి వున్నది సువరి. మాది అనే పేరు కుండవలసినంత పిల్లని తోడు వుంది. సొగసూ సోయగమూ తూయి. అటే చదువుకోలేదట. నా కాలం చదువేమో? తనకదీ లేదగా, ఘోరం చదువే తనది.

పిల్లలెలా వుంది. కాస్తో కుస్తో చదువుతుంది, ఈ పెళ్ళి కుదురుతుంది తప్పక! కుదరకేమాతుంది? కట్టుం వంటి ఒకటుంది. ఎంతైనా సుందర్రావుకి అమ్మవుతుంది గదా! పాతిక రెండు అమ్మకుపోడానికి సిద్ధమయ్యే వుంటారు.

ఇంటికి తిరిగి వచ్చారు. కథానాయకుడి అనమ్మకం తెలుసుకుంటూనే కొమ్మి తారితోయింది చిట్టి ఉసూరుమంది. ఆ పిల్లని తన చిన్న అన్నకి కుదుర్చుకుంటే తోవుండు!

తన తెలివి తగలదినటే వుంది. కుం గిలం చూసుకోకుండా పెళ్ళి కుదర్చుకో తోందేమిటి? పెళ్ళి సంబంధాలు వ దుర్లో జాణ తనం తనకెప్పుడప్పు తుందో?

సూర్యారావు అయిష్టానికి కారణం 'అమ్మాయి ఎక్కవ చదువులు చదవక పోవడం. ఆ పిల్ల తెలుపుకు ఒక చాయ తక్కువగా వున్నదట.

'మావారే మంచిమనిషిలా వున్నాడే' అనుకుంది చిట్టి కాబోయే కొత్త పెళ్ళి కొడుకు కోరికలు వింటూ. అబ్బాయికి అత్తగారిలు ధగధగ మెరిసే మేడ కాక పోవడం బాగులేదట ముఖ్యంగా. అంటే విళ్ళ మొహానికి కట్టుం స్తోమతు ఎక్కడ అని వ్యంగ్యమేమో? ఇతగానిలో ఒక విచిత్ర సుగుణం ఉంది. కట్టుం యాభై వేలు యివ్వగల శక్తివంతులు అయితే కులం వేరైనా అభ్యంతరపెట్టరట వాళ్ళ అమ్మా నాన్నా. కులాంతర వివాహాలు, వర్ణవర్ణ దేశాంతర వివాహాలు జరుగు తున్నాయిగాని, ఇలాటి కులాంతర్యివా హాదర్శం కనిపిసి ఎరగరెవ్వరూ.

'అసలా అమ్మాయిది వల్లెటూరి మొహం!' అన్నాడు సుందర్రావు మిత్రు డికి వత్తాసు పలకుతూ.

నడినెత్తిన ఏడుగు పడినట్టన్పించింది చిట్టికి. ఆమాట అన్నమనిషి తన విభుడు!

'అసలు వాళ్ళది వల్లెటూరియ్యా! కాకపోతే ఆ మొహాలు చూడు ఎలా యేడుస్తున్నాయో నూనెకారుతూ! మగ

● కొత్తగా పెళ్ళయి పట్టుంకో కావరం పెట్టిన కొన్నాళ్ళకి భార్య - 'ఏమండోయ్. ఒక రహస్యం చెప్పవా?'

భర్త - ఏమిటది?'

భార్య - 'కొన్నాళ్ళలో మనం ముగ్గురం కాబోతున్నాం'

భర్త సంతోషంతో - 'నిజంగా?'

భార్య - అవును. మా అమ్మ వస్తానని రాసింది. పట్టుం మాదాలని వుందిట.'

పిల్లల చదువులకని పట్టుంలో కావరం పెట్టారు.' అన్నాడు సుందర్రావు.

'అలాగా!' సూర్యారావు అన్నాడు నోడు తెరిచి అలోచిస్తూ.

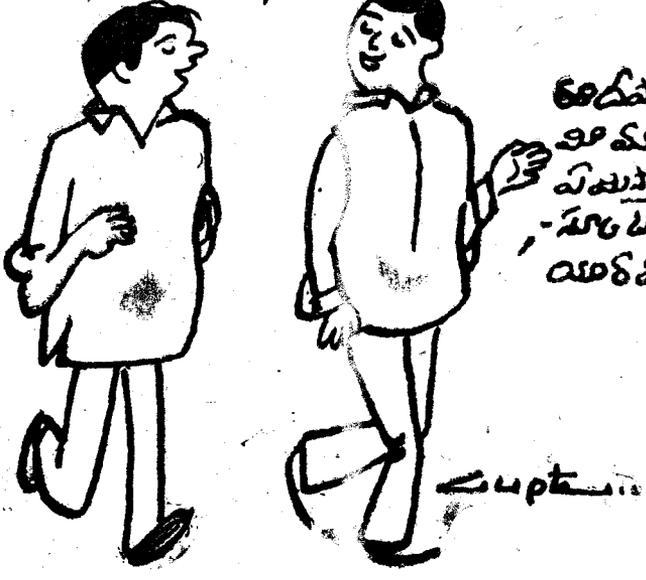
చిట్టి చైతన్యరహితంగా తూచుని వుంది. నల్లరాతి బొమ్మలా కూలబడి వున్నది ఆ కుర్చీలో.

'నాకెలాగూ తప్పిందికాదు' అనిచిట్టి వైపు చూసి చిన్నగా నవ్వి 'నా చివ్వు లేవో' నేనుపడి ఇప్పటికిలా లేదకున్నా ననుకో - నువ్వు మాత్రం అలాటి ఇబ్బం దులు కొనితెచ్చుకోకు! స్వచ్ఛ మైన పట్టువాసపు అమ్మాయిని కట్టుకో' అన్నాడు హితుడుగా సుందర్రావు.

ఇన్నాళ్ళకి 'తెలుసుకుంది - చిట్టితల్లి; సుందర్రావు - తనని పెళ్ళాడటంకంటే అద్భుతం ఇంకోటి లేదని తను చూసిన, అనుభవించిన అద్భుతంయిది.

ప్రపంచ అద్భుతం తన యింట్లోనే వుంది. ఇది తన పెళ్ళినాడే జరిగిపోయిన యాక్సిడెంటు అని తోచింది ఇన్నాళ్ళకి చిట్టికి!

సిద్ధులైడం దుస్తానున్నరు. బోట్లపెట్టెక్కాడెక్కె

అమ్మాయికి
అమ్మాయిని
వివాహమున్నది
- మొదటి, గడ్డ
యింకము...